

Optimizacijske metode

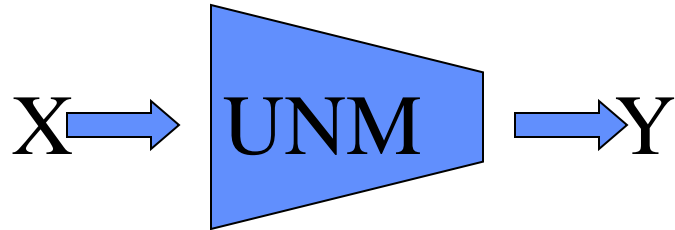
Simpleks

Različne optimizacijske tehnike

- Optimizacija z uporabo modela
- Optimizacija **brez** uporabe modela
  - Optimizacija posameznih spremenljivk
  - Simplex
  - Genetski algoritem

Optimizacija ob uporabi modela

- Modeli umetnih nevronske mrež

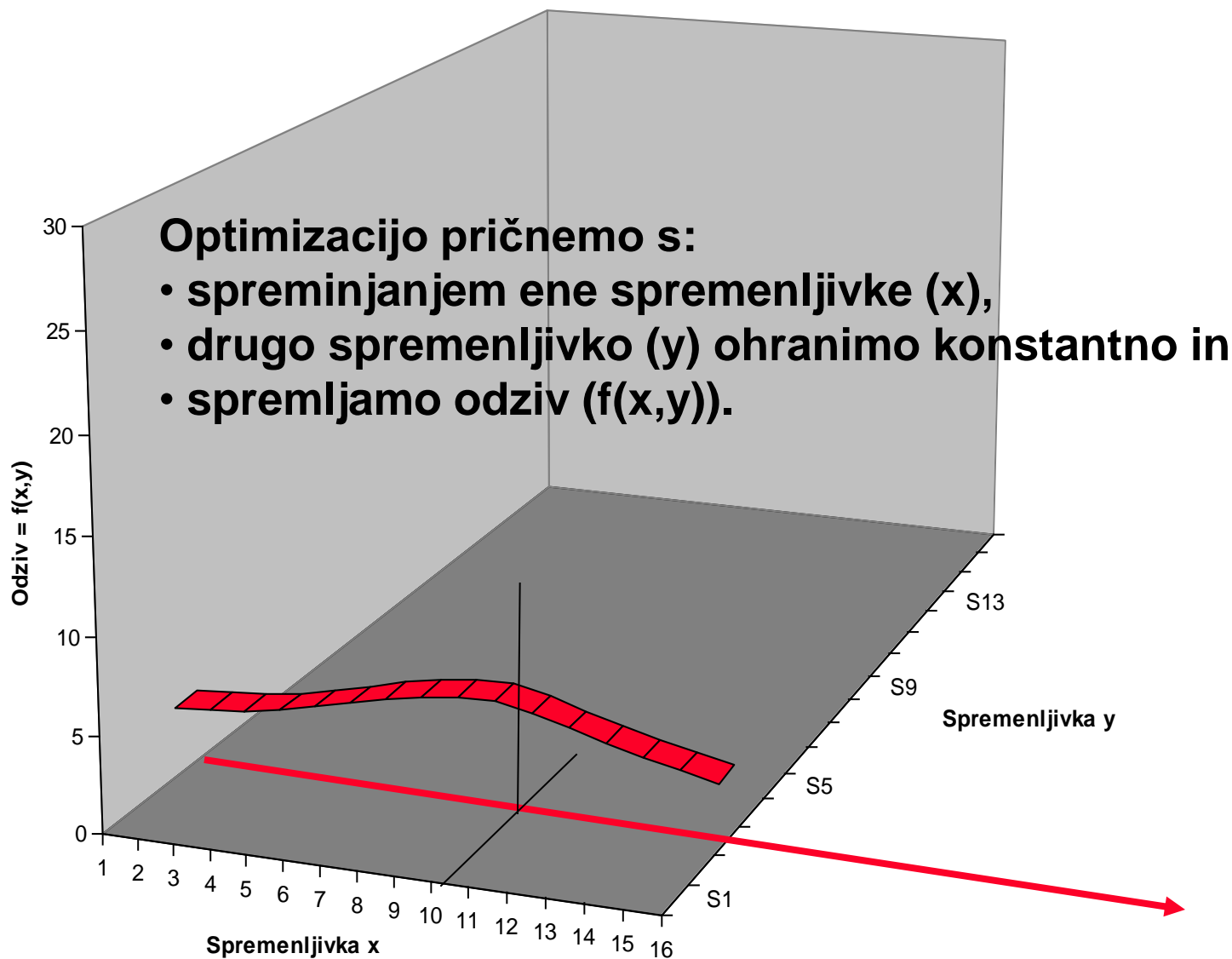
- Matematični modeli:
  - $y = f(X, b_0, b_1, \dots, b_m),$
  - $Y = MX,$
  - itd.

Optimizacija brez uporabe modela

- Optimizacija posameznih spremenljivk
je najpogosteje uporabljena optimizacijska metoda.

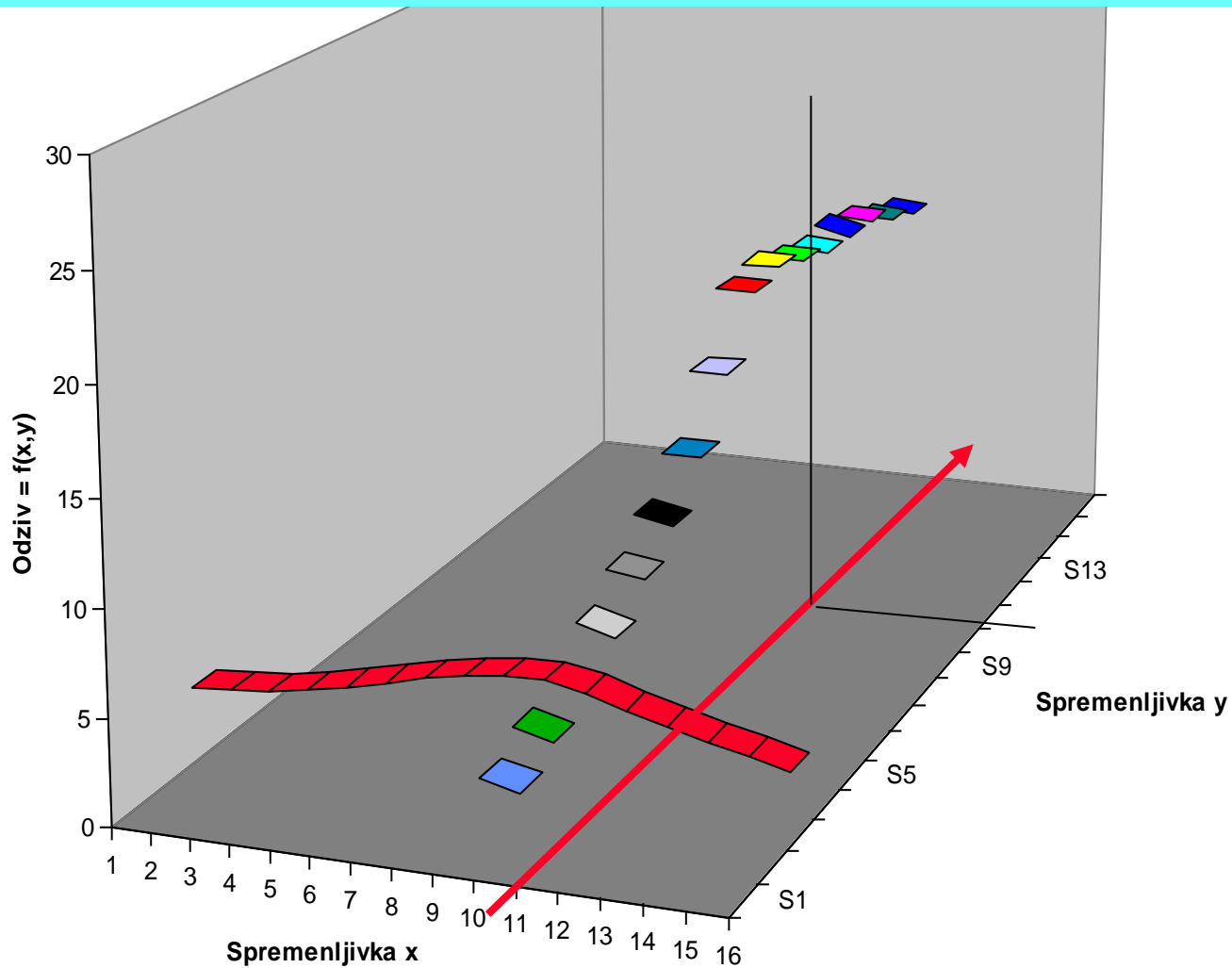
Na žalost ponavadi vodi le do manjših lokalnih
izboljšav.

Optimizacija sistema z **dvema** spremenljivkama

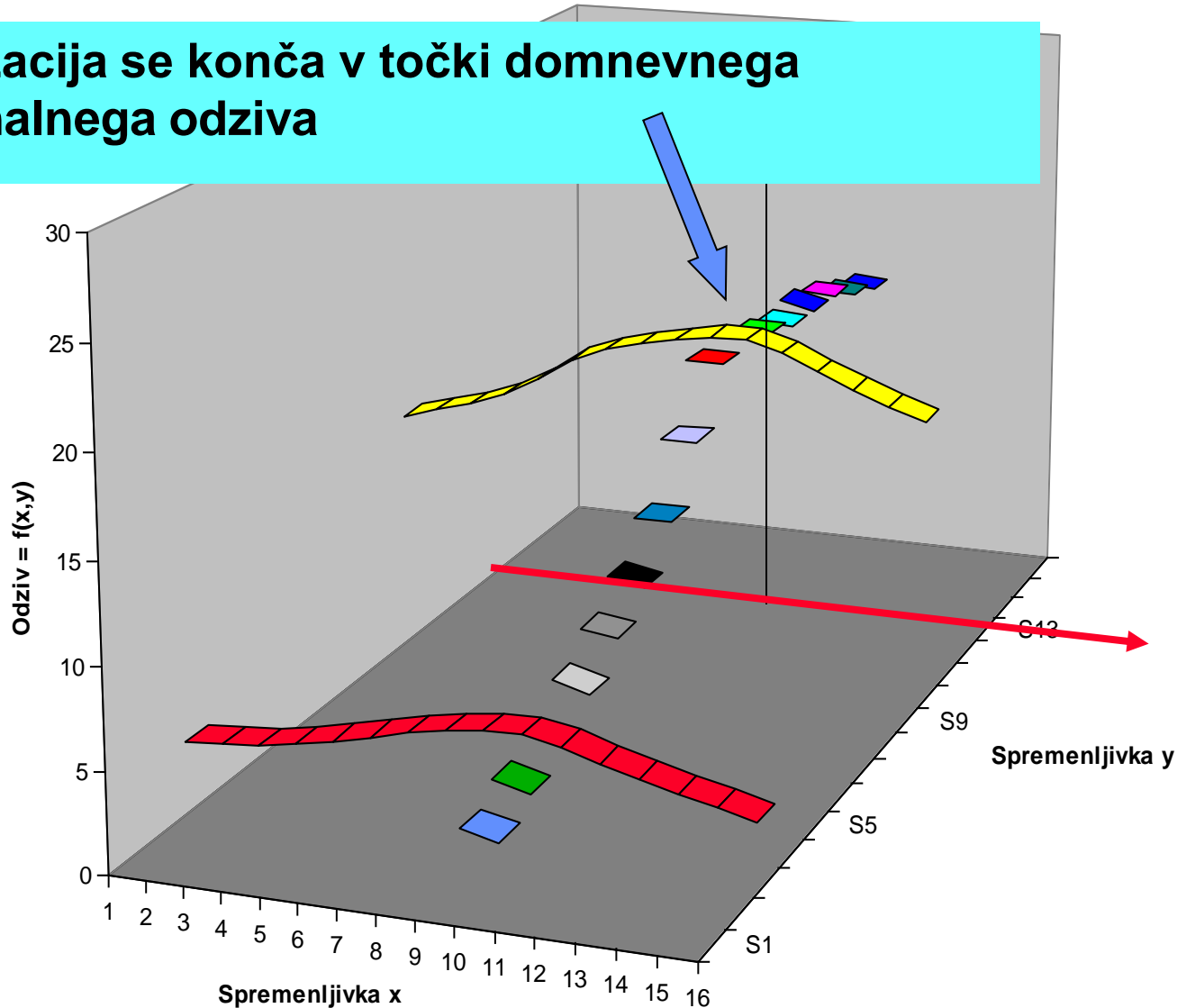
Optimizacijo nadaljujemo v točki x, kjer je odziv maksimalen:

- spremenljivko x tokrat ohranimo konsantno,
- spreminjamo y in
- beležimo odziv.

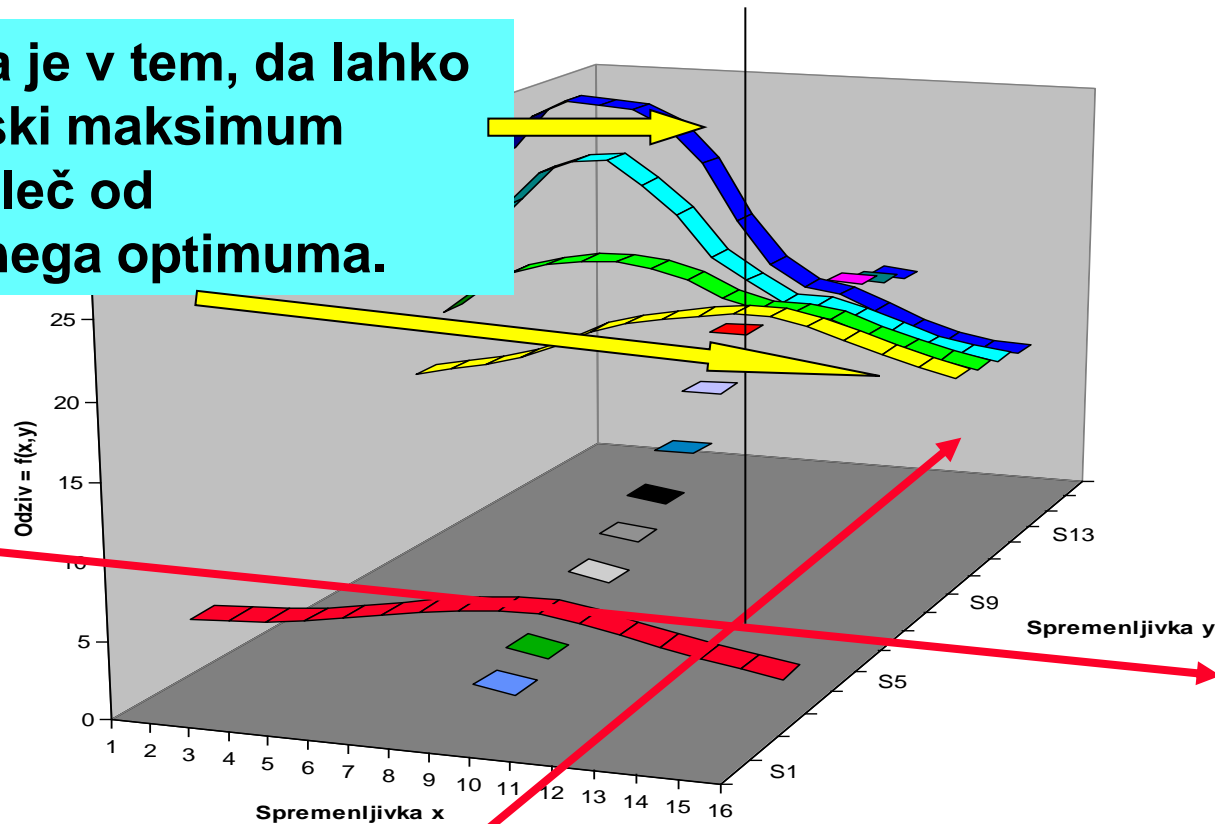
Optimizacija sistema z dvema spremenljivkama

Optimizacija se konča v točki domnevnega maksimalnega odziva

Optimizacija sistema z dvema spremenljivkama

Težava je v tem, da lahko dejanski maksimum leži daleč od najdenega optimuma.

- Optimizacija posameznih spremenljivk je ena izmed najslabših optimizacijskih tehnik.
- Vodi le do lokalnih izboljšav in je močno odvisna od izbire začetnih pogojev.

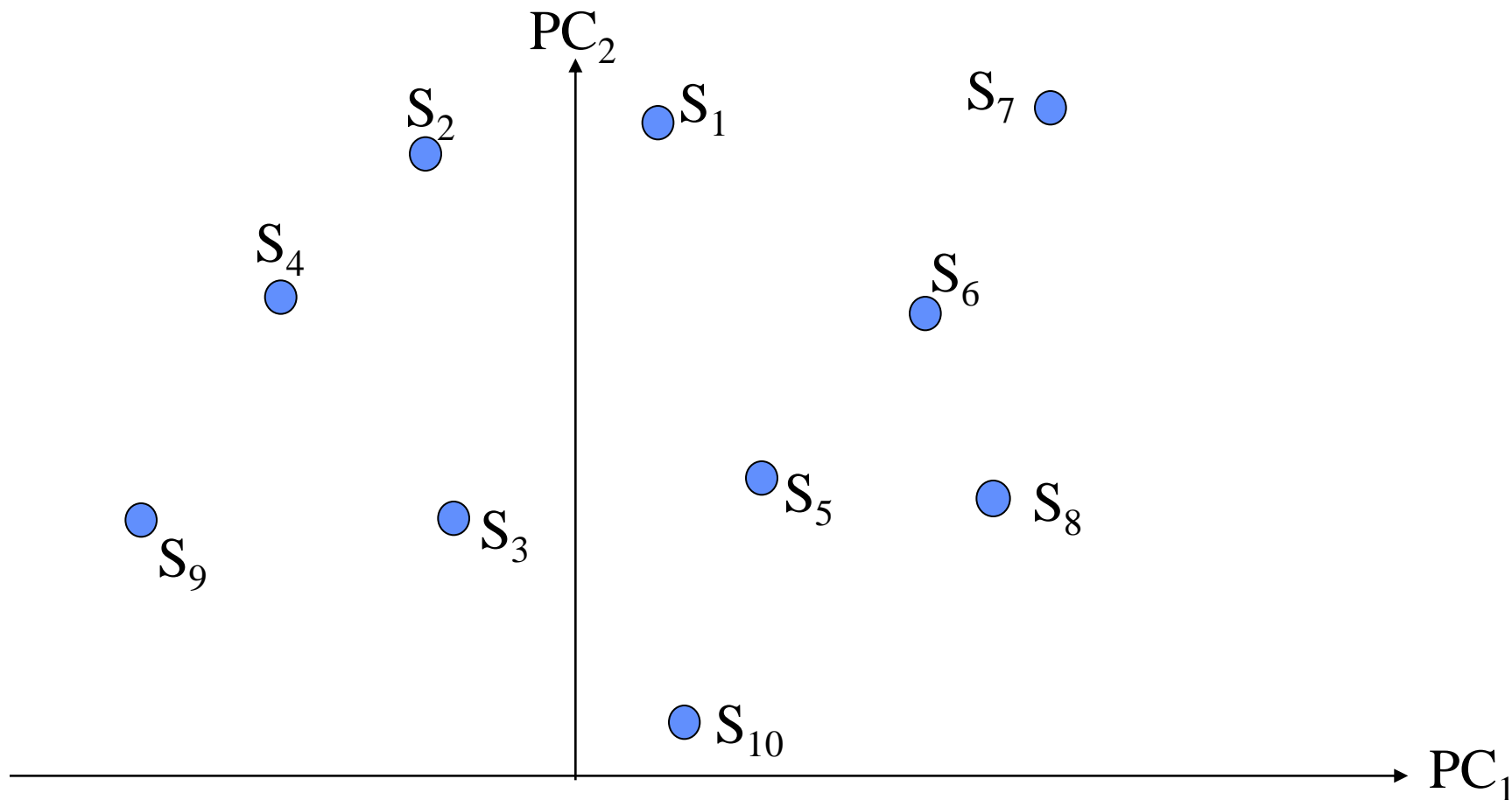
Optimizacija s Simplex algoritmom

Pri optimizaciji m -spremenljivk s Simplex algoritmom potrebujemo $m+1$ objektov:

- $X_i = (x_{i1}, x_{i2}, \dots, x_{im})$, $i=1 \dots m+1$
- Optimizacijski kriterij mora biti merljiv ali izračunljiv za vsak objekt X_i

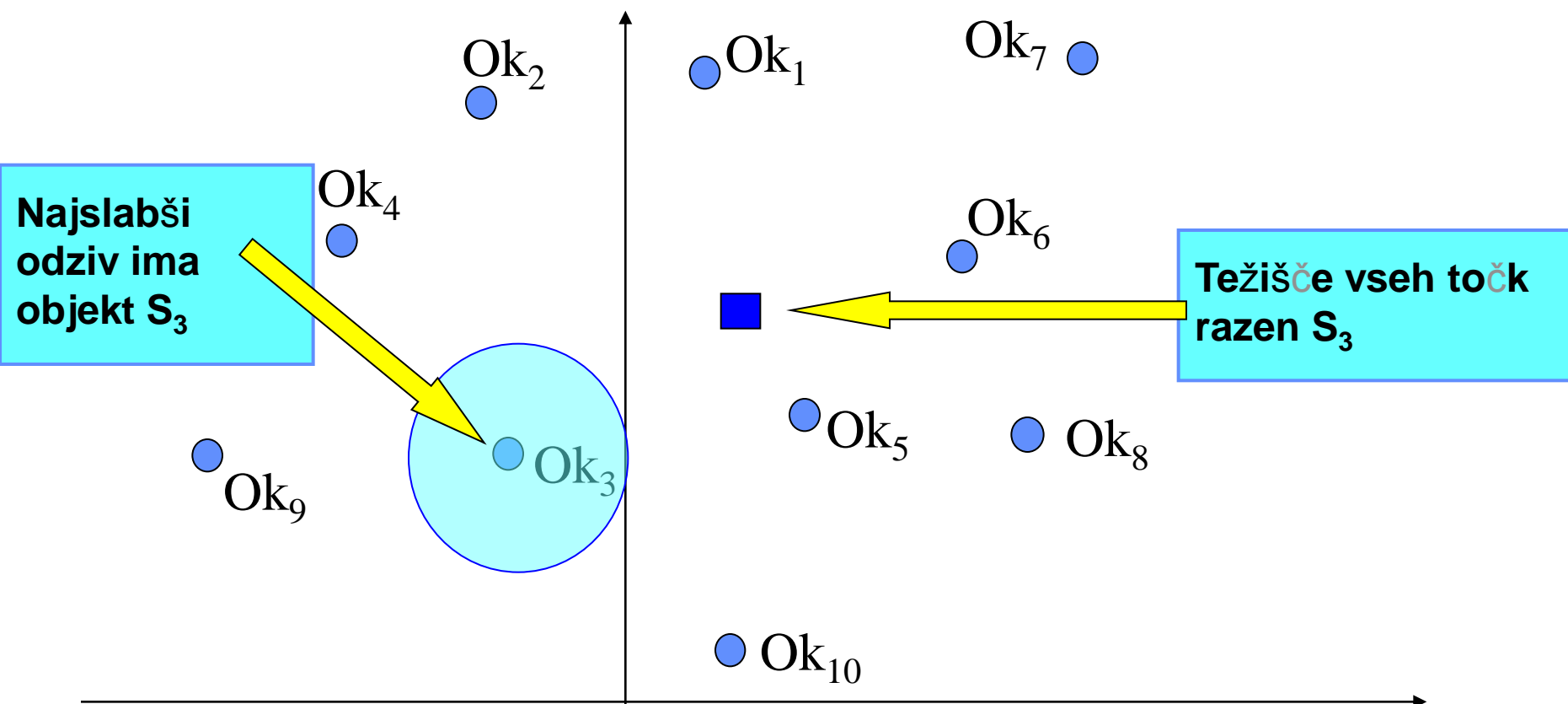
Primer SIMPLEX optimizacije

Predstavitev 10 objektov s PCA metodo
Vsak objekt je predstavljen z 9 spremenljivkami

Primer SIMPLEX optimizacije

Predstavitev 10 objektov s PCA metodo
Vsak objekt je predstavljen z 9 spremenljivkami

Primer SIMPLEX optimizacije

Predstavitev 10 objektov s PCA metodo
Vsak objekt je predstavljen z 9 spremenljivkami

B objekt z najboljšim
'best' odzivom

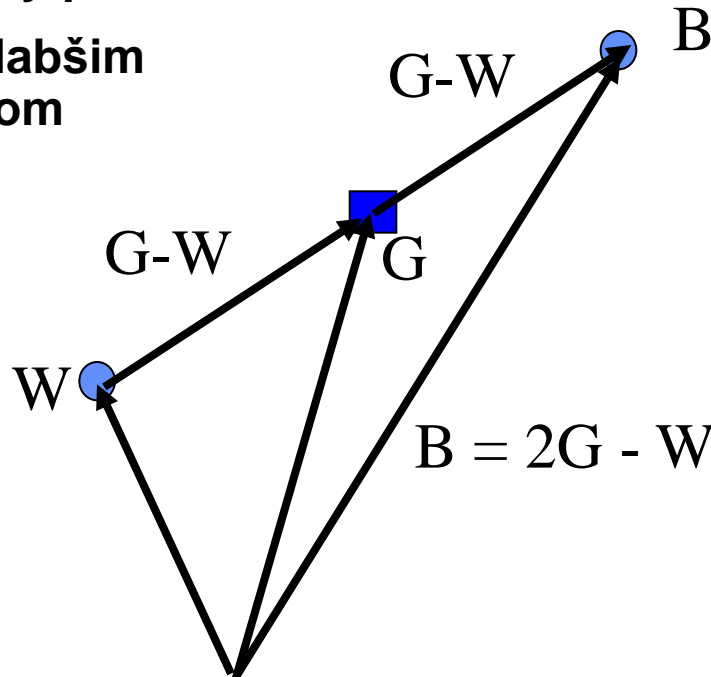
G težišče 'gravity point'

W objekt z najslabšim
'worst' odzivom

$$B = G + \beta (G - W)$$

$$B = G + (\alpha - 1) (G - W)$$

$$B = \alpha G + (1 - \alpha) W$$

$\alpha < 2$ krčenje

$\alpha = 2$ preslikava

$\alpha > 2$ širjenje

SIMPLEX

pravila SIMPLEX algoritma

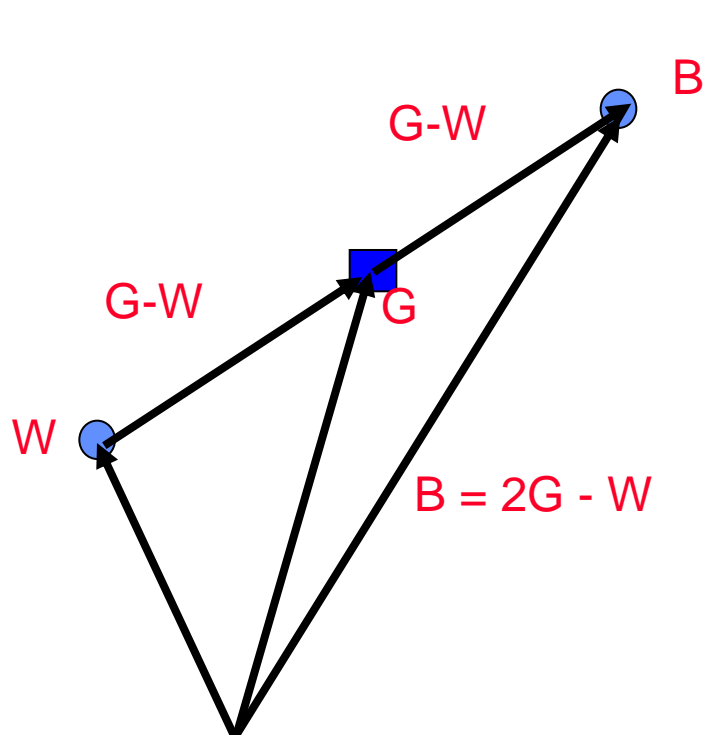
1. Izberemo $m+1$ objektov $\mathbf{X}_i$ za optimizacijo m spremenljivk (SIMPLEX)
2. Izmerimo ali izračunamo Ok_i za vse objekte $\mathbf{X}_i$ v SIMPLEXu
3. Najdemo objekt $\mathbf{W}$ z najslabšim $Ok_{i\text{-worst}}$
4. Izračunamo težišče $\mathbf{G}$ iz preostalih objektov razen $\mathbf{W}$ $\{\mathbf{X}_i\}$,

$$\mathbf{G} = (g_1, g_2, \dots, g_m), \quad g_m = (1/m) \sum' x_i$$

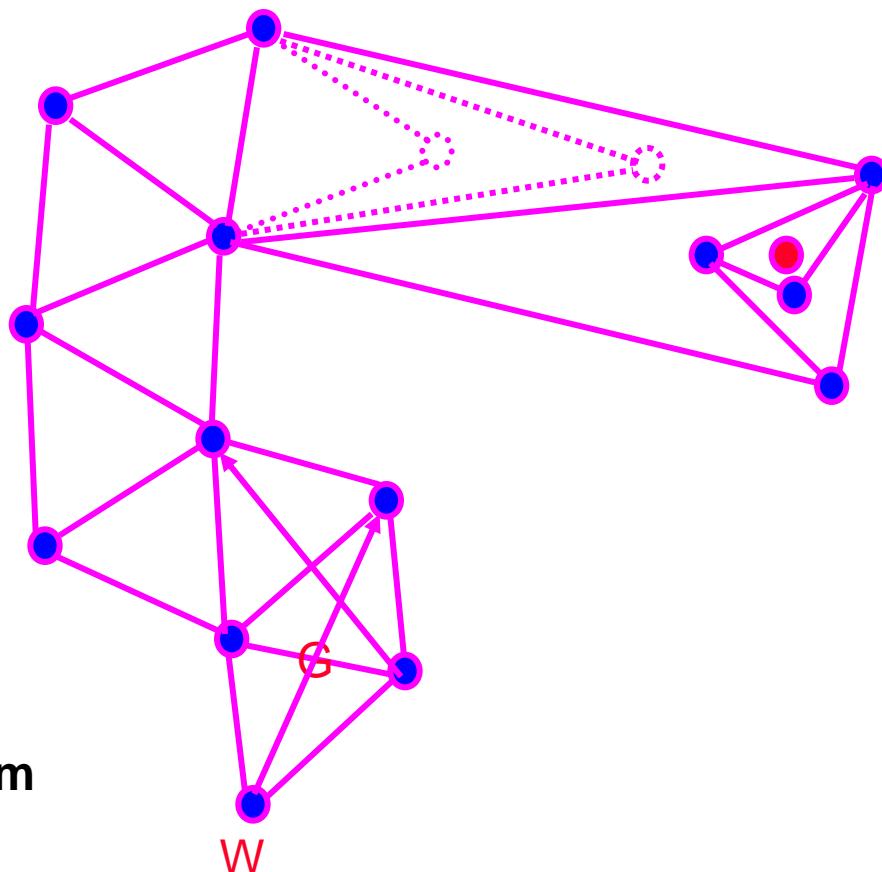
5. Izračunamo nov objekt $\mathbf{B}$ z uporabo: $\mathbf{B} = \alpha\mathbf{G} + (1-\alpha)\mathbf{W}$ ($\alpha = 2$)
6. Iz SIMPLEXa izločimo $\mathbf{W}$ in vključimo $\mathbf{B}$
7. Vrnemo se na točko 3.

Optimizacija s SIMPLEX algoritmom

Simplex optimizacijski algoritem deluje najbolje z relativno majhnim številom spremenljivk (3 to 20). S preslikavanjem najslabšega oglišča SIMPLEXA preko težišča se SIMPLEX plazi v m-dimenzionalnem prostoru proti optimumu.

- B** objekt z najboljšim 'best' odzivom
- G** težišče 'gravity point'
- W** objekt z najslabšim 'worst' odzivom

SIMPLEX

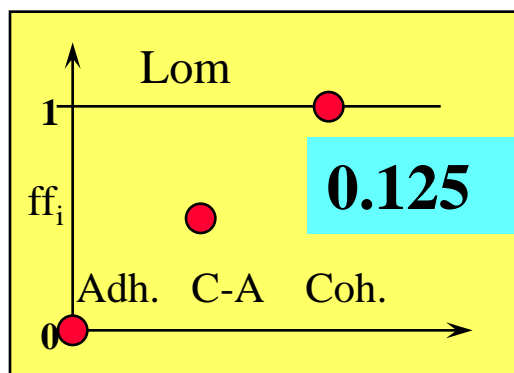
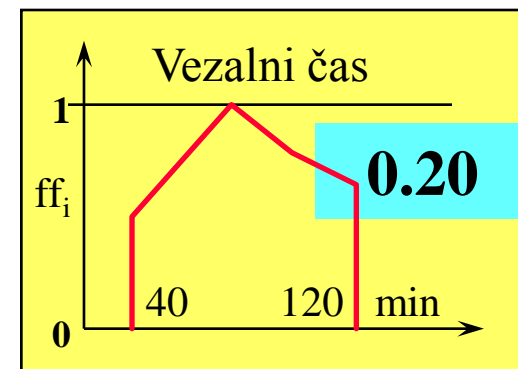
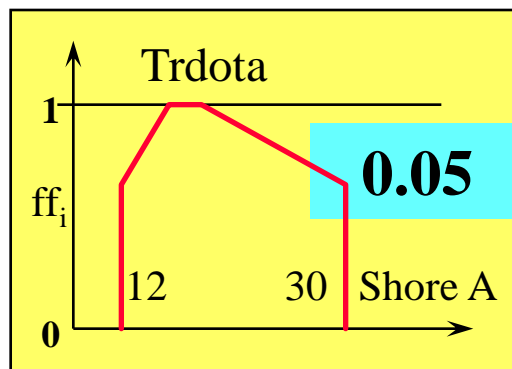
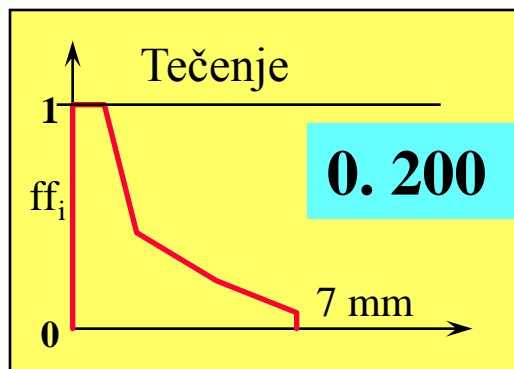
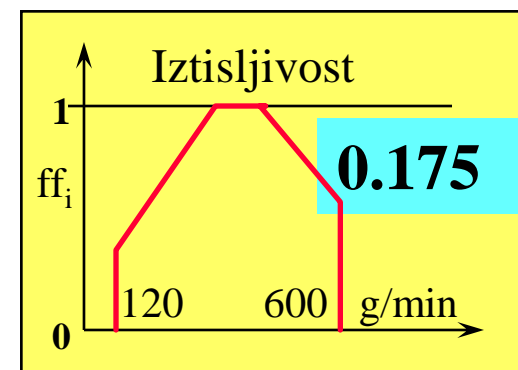
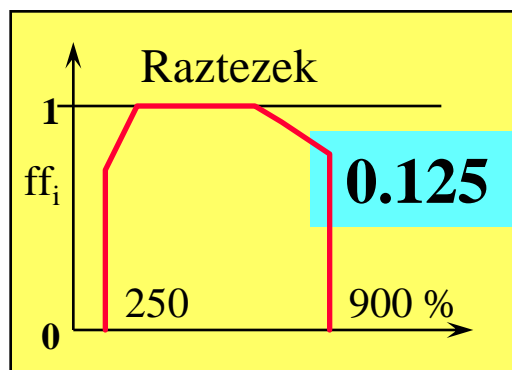
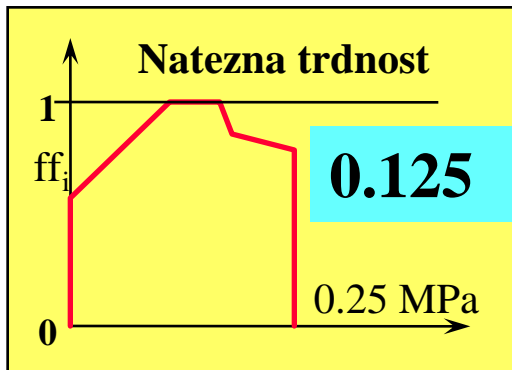
realni problem iz industrije: optimizacija plastičnega kita

9 spremenljivk:

• polimer	160 - 360 g
• plastifikator	80 - 200 g
• adheziv	8 - 80 g
• pigment	40 - 120 g
• zgoščevalno sred.	1.6 - 32 g
• reg. vulkan.	0.24 - 0.48 g
• filler 1	80 - 100 g
• filler 2	80 - 200 g
• trdilec	0.4 - 2 g

7 lastnosti:

• strength (natezna trdnost)	(MPa)
• expansion (raztezek)	(%)
• extrusion (iztisljivost)	(g/min)
• slide (tečenje)	(mm pri 30 °C)
• hardness (trdota)	(Shore A)
• breakability (lom)	(3 razredi)
• binding time(vezanje)	(min)

$$Ok_j = \sum_i k_i ff_{ij}, \quad i = 1, 2, \dots, 7$$

Končni rezultat optimizacije 10-točkovnih SIMPLEXov.

Začetek optimizacije iz treh točk.

OK_i je prikazan v lokalnih maksimumih. V oklepajih je koncentracija najdražje komponente v g na kg.

